

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24-26
КВІТНЯ
2024

ТОМ
3

- ХЕРСОНЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
- ХЕРСОНЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНЬСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
- ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА"
- АСОЦІАЦІЯ АЗОВО-ЧОРНОМОРСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ
- UNIWERSYTET MARIII CURIE-SKŁODOWSKIEJ, LUBLIN, POLAND
- BIALYSTOK UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, BIALYSTOK, POLAND
- JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
- HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, HAMBURG, GERMANY
- ХЕРСОНЬСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
- ГО "ПРОГРЕСИЛЬНИ"

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНЬСКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНЬСКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
АСОЦІАЦІЯ АЗОВО-ЧОРНОМОРСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ
UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Poland
BIAŁYSTOK UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, BIAŁYSTOK, POLAND
JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, HAMBURG, GERMANY
ХЕРСОНЬСКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ГО «ПРОГРЕСИЛЬНИ»

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ
II Міжнародної науково-практичної конференції
24–26 квітня 2024 року

У трьох томах

ТОМ 3

Одеса • 2024 • Олді+

Редакційна колегія:

- ЧЕПЕЛЮК Олена Валеріївна – ректор Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор;
- БЕНЬ Андрій Павлович – проректор з науково-педагогічної роботи Херсонської державної морської академії, кандидат технічних наук, професор;
- БЕРЕГОВА Галина Дмитрівна – професор кафедри загальноосвітніх гуманітарних та природничих дисциплін Херсонського національного технічного університету, доктор філософських наук, професор;
- БІЛИК Анна Анатоліївна – доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, кандидат мистецтвознавства, доцент;
- ГРИГОРОВА Анжела Анатоліївна – завідувач кафедри комп'ютерних систем та мереж Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент;
- ДМИТРИЄВ Дмитро Олексійович – в.о. завідувач кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, доцент;
- ЄВТУШЕНКО Валентина Вікторівна – завідувач кафедри товарознавства, стандартизації та сертифікації Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент;
- ЗАХАРЧЕНКО Раїса Миколаївна – доцент кафедри програмних засобів і технологій Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент;
- ЛАВРЕНКО Сергій Олегович – проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;
- ЛУБ'ЯНИЙ Павло Вікторович – завідувач кафедри транспортних систем і технічного сервісу Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент;
- НАБОКА Руслан Миколайович – завідувач кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент;
- ПОНОМАРЕНКО Лариса Валентинівна – в.о. завідувача відділу з навчально-наукової роботи і міжнародної діяльності Херсонського національного технічного університету;
- РУДАКОВА Ганна Володимирівна – професор кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор;
- САЛСБА Людмила Володимирівна – завідувач кафедри хімічних технологій, експертизи та безпеки харчової продукції Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент;
- СІДЕЛЬНИКОВА Лариса Петрівна – завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, доктор економічних наук, професор;
- ТИМЧЕНКО Надія Миколаївна – вчений секретар Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент;
- ФІЛІППОВА Вікторія Дмитрівна – в.о. завідувача кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор;
- ШАНДОВА Наталя Вікторівна – в.о. завідувача кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки Херсонського національного технічного університету, доктор економічних наук, професор.

Автори опублікованих тез несуть повну відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел та посилання на них та за всі інші відомості.

Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України : матеріали
С38 II Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ, 24–26 квітня 2024 року)
у 3-х т. ; Т. 3 / за ред. О. В. Чепелюк. – Одеса : Олді+, 2024. – 372 с.

Synergy of science and business in the post-war restoration of Ukrainian Regions :
proceedings of the II International scientific-practical conference (KNTU, 24–26 april
2024) in 3 vols. ; Vol. 3 / edited by O. V. Chepelyuk. – Odessa : Oldi+, 2024. – 372 p.

ISBN 978-966-289-908-5

ISBN 978-966-289-911-5 (Т. 3)

У збірнику представлено матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ», том 3, яка проходила 24–26 квітня 2024 року на базі Херсонського національного технічного університету.

УДК 001.83+332.1(477)

ISBN 978-966-289-908-5

ISBN 978-966-289-911-5 (Т. 3)

© Херсонський національний технічний університет, 2024

ЛІТЕРАТУРА

1. Грициняк І.І. Фермерське рибництво. Київ: Світ, 2008. 560 с.
2. Головні аграрні новини. 2021 р. / Електронний ресурс URL: <https://agronews.ua/news/rozvytok-akvakultura-potrebuye-sproshchennya-orendy-vodoym-ta-derzhpidtrymky/>
3. Truites De L'Aube / Електронний ресурс. URL: <https://truites-laube.fr/>

УДК 636.74

Ведмеденко Олена Володимирівна

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Войнова Олександра Вікторівна

здобувач вищої освіти спеціальності

"Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва",

Херсонський державний аграрно-економічний університет

РОЛЬ СЛУЖБОВИХ СОБАК В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ

У сьогоденні кінологія є універсальним інструментом, що сприяє вирішенню різноманітних завдань. Собаки успішно знаходять своє покликання в таких галузях, як безпека, служба в армії, поліцейська діяльність, супровід людей з обмеженими можливостями, участь у пошуково-рятувальних операціях, а також надання емоційної підтримки. Крім того, собаки активно застосовуються як діагностичні помічники, здатні виявляти різні стани та захворювання. Всі ці напрями підкреслюють важливість і різноманіття ролей, які грають у сучасному суспільстві, підкоряючись своєму тренованому інстинкту і відданості людині.

У 2024 році сфера застосування собак в Україні виявляється вкрай актуальною та багатогранною. Однією з найбільш очевидних завдань стає забезпечення безпеки на території, яка частково зазнала мінування. У цьому контексті неоціненну роль грають добре навчені собаки, здатні ефективно виявляти вибухові речовини та допомагати у вирішенні складних завдань безпеки. Важливим напрямом також є підтримка колишніх військових, дітей, які постраждали від війни, та людей із психічними розладами. Собаки в цьому контексті стають надійними компаньйонами, здатними надати емоційну підтримку, допомогти в адаптації та навіть покращити загальний психічний добробут. Їхня присутність і дружелюбність сприяють процесу

відновлення та адаптації, роблячи їх цінними союзниками у сфері соціальної допомоги.

Процес підготовки собак як професіоналів у різних сферах потребує експертного підходу з боку професійних кінологів на різних рівнях. Просто придбання тварини певної породи не гарантує її успішної адаптації та професійної діяльності. Кожна порода собак призначена для певного виду роботи, та її селекція спрямована на формування специфічної поведінки, що відповідає її призначенню. Звідси випливає необхідність ретельного вибору породи залежно від конкретного завдання. Професійні кінологи займаються як навчанням команд, так і формуванню бажаної поведінки, специфічної кожній породи, що відіграє ключову роль в досягненні високих результатів у різних галузях собачої діяльності.

Німецька вівчарка — класика світової кінології, вона зуміла отримати визнання і стати провідною породою у світі завдяки своїм відмінним робочим якостям. Це тварина вишуканих ліній, у якій гармонійно поєднуються благородність, сила та впевненість. Для чистопородної тварини відхилення в бік полегшення чи грубості є неприпустимими. Конституційно слабка собака не може атакувати супротивника і не витривала [1].

Нині алабай (середньоазійська вівчарка) — одна з найбільш затребуваних порід. Її характеризує вірність, відданість, невідкупність у якості охоронця. Природно, що фізіологічним підґрунтям останніх є певні якості вищої нервової діяльності, за стандартом належать до грубого типу конституції, якому відповідає такий тип вищої нервової діяльності, як сангвінік, а саме: рухливість, сила й урівноваженість нервових процесів висока, стійка й рівномірна. Це проявляється в тому, що за своєю поведінкою середньоазійці чисто генетично в основній масі спокійні, не метушливі й мають бути такі. Якщо вони реагують на подразник, то реакція досить тривала, відвернути їхню увагу можна лише усуненням чинника, що її спричинив, або сильнішим подразником [2]. Найближчими конкурентами середньоазійської вівчарки є німецька, кавказька і південноросійська вівчарки, характерними рисами яких є ефектна зовнішність, надійність, безстрашність, чесність, відкритість, доброзичливе ставлення до всіх членів сім'ї і підпорядкування господареві. Представники породи дуже сильно перевершують, як анатомічно, так і за вольовими якостями та рівню нервової системи всіх представників нині живих догоподібних собак, які є видозміненими їх нащадками. Традиційно, за селекції представників породи за умови загальної пропорційності тілобудови перевага віддається більшим собакам з масивним кістяком [3].

Дресування собак є ключовим і, водночас, складним етапом у процесі їх підготовки [4]. Мінімальний час, необхідний навчання службових собак, становить 18 місяців, що підкреслює інтенсивність і ретельність цього процесу. Ресурс, вкладений у підготовку службових собак, робить його цінним та дорогим активом. Оцінка службових собак є критичним моментом, оскільки від цієї оцінки залежить їх успішне виконання у загальному курсі дресування, а також у специфічних областях, таких як охорона та затримання, наприклад, на базі колонії. Важливо точно оцінити здібності собак, щоб вони продемонстрували видатні результати відповідно до поставлених вимог.

Службові собаки мають ряд ключових якостей, які роблять їх ефективними в різних галузях служби: здатність швидко вчитися та запам'ятовувати команди, ефективно застосовувати отримані навички; підтримувати стабільну поведінку в різних ситуаціях службових умов; високий рівень фізичної витривалості та сили для виконання службових завдань; гнучкість у пристосуванні до різних умов та змін у навколишньому середовищі; високий рівень нюхових здібностей; здатність ефективно співпрацювати з людиною в різних сценаріях; зберігати рівноваженість і терпіння навіть у стресових ситуаціях; виявляти потенційні загрози та швидко реагувати на виконання інших службових завдань; високий рівень слухняності та керованості; у разі потреби здатність використовувати силові дії для захисту господаря чи об'єкта охорони [5].

У поняття робочих якостей собаки входять: тип нервової діяльності тварини, переважаюча реакція поведінки (активно-оборонна, пасивно-оборонна, стан органів нюху, слуху, зору, ступінь дресуваності і здатність до навчання, активність у роботі, фізична витривалість [6]. Використовувати собаку для несення тієї чи іншої служби можна тільки після відповідного загального та спеціального дресування. Багатьма вченими доведено, що якість нюху собак суворо контролюється якісним та кількісним складом генів відповідних генотипів пошукових собак певної породи. Кращою пошуковою породою в Україні вважається німецька вівчарка, але все ж безпомилковий пошук будь-якою собакою джерела запаху досягає 65-75% у загальній кількості тварин, що використовуються в тестах. Основою для активного використання собак у службовій діяльності є фізіологічні особливості нюхового аналізатора та фізичні можливості організму собаки [7].

Застосування собак на території колонії обумовлено необхідністю забезпечення безпеки в умовах, які можуть виявитися важкими для традиційних охоронних систем. Службові собаки здатні справлятися з різними екстремальними ситуаціями, такими як

блекаути, за яких традиційні системи відеоспостереження можуть бути виведені з ладу. На відміну від електронних пристроїв, собака здатний працювати в будь-яких погодних умовах та в будь-яку пору року. Переваги собак включають їх захищеність від дистанційного злону, що робить їх більш надійними порівняно з комп'ютерними технологіями. Собака охороняє периметр колонії, застерігаючи від потенційних загроз. Однак для ефективної роботи собаки важливими є її високі робочі якості, оскільки різні типи темпераментів можуть впливати на її реакцію на погрози. Правильна оцінка собаки стає ключовим моментом, дозволяючи передбачити та контролювати її поведінку у різних ситуаціях.

Визначальне значення робочих якостей собак службових порід підтверджується вітчизняними фахівцями кінологами. У визначенні - "собаки службових порід" закладено призначення тварин: виконувати певну службу (роботу) - захисно-вартову, розшукову, вартову, пошуково-рятувальну та інші. Та найдосконаліший за екстер'єром собака, який не здатний успішно піддаватися дресируванню і нести службу, не має цінності для службового собаківництва. І навпаки, утримання та розведення працездатних особин, навіть за наявності в них недоліків у екстер'єрі, цілком виправдано [8].

Найбільш складна і трудомістка підготовка розшукових собак, у процесі якої відпрацьовуються такі основні спеціальні прийоми, як привчання до затримання та охорони людини, пошуку людини за запаховим слідом, вибіркою речей, обшуком місцевості, тощо [9].

Собака-сапер повинен мати добрий нюх бути добре навченим, а також мати стійку психіку і не реагувати на різні сторонні подразники. Для мінно-розшукової служби найкраще підходять визнані "нюхачі", такі як лабрадори, ретривери та спаніелі, а також універсальні породи — німецькі та бельгійські вівчарки. Під час дресирування собак навчають розпізнавати вибухові речовини: чорний порох (димний, бездимний); амоніт; тротил, тол; пластить та ін. Використання розшукових собак в оперативно-службовій діяльності займає широкий спектр. Крім традиційних випадків, коли вони залучаються для пошуку людей, затримання, конвоювання і охорони правопорушників, зміни в оперативно-службовій та бойовій діяльності структурних підрозділів правоохоронних органів та військових формувань обумовлюють використання розшукових собак на блокпостах, контрольних пунктах в'їзду-виїзду, у розвідувальнопошукових групах, у бойовій і сторожовій охороні підрозділів, а також для виконання інших специфічних завдань. Крім того, службові собаки широко використовуються в медицині, зокрема для виявлення в людей різних захворювань, у тому числі й COVID-19 [10].

Отже, службова собака є унікальним ресурсом, здатним справлятися з сучасними викликами і забезпечувати безпеку в будь-яких умовах. Важливість правильної оцінки собаки, її темпераменту та якості навчання стає критичною для успішної реалізації в рамках загального курсу дресирування та у різноманітних сценаріях практичного застосування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочков В.М. Екстер'єрні особливості і робочі якості собак різних генеалогічних ліній породи німецька вівчарка. *Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин і Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок*. 2014. Вип. 15. № 4. С. 124-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ntbibt_2014_15_4_27 (дата звернення: 29.01.2024).
2. Соболев О.М. Селекційні ознаки собак породи "середньоазійська вівчарка" (СAB) в умовах аматорського утримання. *Таврійський науковий вісник*. 2018. № 100. Т. 2. С. 195-202.
3. Соболев О. М. Особливості росту та розвитку цуценят породи середньоазійська вівчарка. *Актуальні проблеми підвищення якості та безпеки виробництва й переробки продукції тваринництва* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 14 лютого 2020 року. С. 142-144.
4. Teichmann. P. Hunde - 2. Aufl. Berlin : Der Kinderbuchverlag, 1990. 66 p.
5. Parenti L., Wilson M., Foreman A.M., Wirth O., Meade B.J. Selecting Quality Service Dogs: Part 1: Morphological and Health Considerations. *APDT Chron Dog*. 2015. P. 71-77.
6. Полищук Ф.Й., Трофименко А.Л. Основы кинологии. Зоотехнический и практический аспекты дрессировки собак. К.: Ирпень, 2003. 215 с.
7. Була Л.В. Спецпідготовка службових собак. Рекомендовані критерії відбору. *Тваринництво України*. 2008. № 1. С. 31-33.
8. Була Л.В., Павленко Ю.М., Свисенко С.В., Малікова А.І. Робочі якості та показники нервової діяльності собак породи середньоазійська вівчарка. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Серія "Тваринництво". Вип. 4 (39). 2019. С. 92-98.
9. Гиль М.І., Коновалов О.В., Агапова Є.М., Сусол Р.Л. Дресирування собак: навчальний посібник. Одеса: ОДАУ, 2010. 296 с.
10. Особливості вибору та навчання собак для пошуку вибухових речовин та зброї. REGUL GROUP. URL: <https://regul-k9.com/blog/osobennosti-vybora-i-obuchenija-sobak-dlja-poiska-vzryvchatyh-veshhestv-i-oruzhija/> (дата звернення 29.03.2023 р).